

การศึกษาการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6

นางสมานจิต พงษ์สนาม



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-332-647-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF INTERNAL SUPERVISION OPERATION IN SECONDARY SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION,
EDUCATIONAL REGION SIX**

Mrs. Samarnjit Pongsanum

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Supervision and Curriculum Development**

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-332-647-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6

โดย

นางสมานจิต พงษ์สนาม

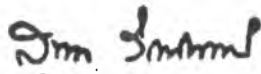
ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต



.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

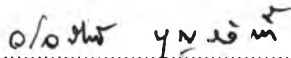
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา กีระนันท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์



.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด)



.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)



.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา)

สมานจิต พงษ์สนาม : การศึกษาการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 (A STUDY OF INTERNAL SUPERVISION OPERATION
IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF
GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION SIX)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 299 หน้า
ISBN 974-332-647-2

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้บริหาร
หัวหน้าหมวดวิชา ครูผู้สอน จำนวน 1,064 คน ได้รับคืน 926 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดย
การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนมีการดำเนินงานการนิเทศภายใน 4 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 การเตรียมการนิเทศมีการแจ้ง
นโยบาย ซึ่งแจ้งจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายใน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการโดยการคัดเลือกและนำหลักประชาธิปไตย
มาใช้ดำเนินงาน มีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ศึกษาการประเมินความ
ต้องการ ขั้นที่ 2 การวางแผนการนิเทศแบ่งเป็นการวางแผนระดับโรงเรียนและระดับหมวดวิชา เพื่อกำหนดกรอบ
แผนงาน นโยบาย และโครงการนิเทศ ขั้นที่ 3 เป็นการปฏิบัติตามแผนการนิเทศ มีการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง
สร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงาน มีการพัฒนาสื่อและพัฒนาวิธีการนิเทศ ขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศเป็น
การกำกับ ติดตาม ควบคุมคุณภาพของงาน
2. ปัญหาในการดำเนินงานการนิเทศภายในพบว่า บุคลากรขาดความรู้ทางการนิเทศการศึกษา บุคลากร
ไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร มีงานรับผิดชอบมาก ไม่มีเวลาเพียงพอ ปฏิบัติงานไม่จริงจัง คณะกรรมการนิเทศภายใน
ไม่ได้รับการยอมรับจากคณะครู การดำเนินงานยังขาดเอกสาร สื่อ และอุปกรณ์

ภาควิชาบริหารการศึกษา.....
สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร.....
ปีการศึกษา 2542.....

ลายมือชื่อนิติดี
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

: MAJOR SUPERVISION CURRICULUM DEVELOPMENT.
KEY WORD: SAMANJIT PONGSANUM : A STUDY OF INTERNAL SUPERVISION OPERATION IN
SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL
EDUCATION, EDUCATIONAL REGION SIX.
THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. VALAIRAT BOONSWASDI, 299 pp. ISBN 974-332-647-2

The purpose of this research was to study the operation of the internal supervision in secondary schools under the jurisdiction of the Department of General Education, Education Region Six. The research instrument used was a set of questionnaires, 1,064 questionnaires were sent to the sample group consisting of administrators, department heads and school teachers. 926 questionnaires were returned a percentage of 87.00. The data analysis included frequency distributions and percentages.

The research findings were as follows:-

1. There were four stages in the operation of internal supervision in secondary schools. The first stage prepared for educational supervision involved discussing the policy, setting up the committee by using the principle of democracy, studying the state, now-a-day problems and needs. The second stage separated the educational supervision into two levels (school and department levels) involving laying down the supervision structure, plan, policy and program. The third stage was following the operation plan by coordinating with concerned personnel, establishing good morale and incentives, developing materials and improving supervision procedure. The fourth stage was evaluation of the supervision efforts in order to monitor and control the work quality.
2. The problems of internal Supervision included lack of adequate educational supervision knowledge, lack of interest on the part of the personnel, too much work responsibilities, insufficient time, irresponsibility in operation, the internal supervision committee was not accepted by teachers, and lack of adequate number of documents, materials and equipment.

ภาควิชา.....
สาขาวิชา.....
ปีการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของรองศาสตราจารย์ไกรสิทธิ์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา แนวคิด แนวทางในการวิจัย ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ด้วยดีตลอดมา ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา ที่ได้กรุณาให้ความรู้คำแนะนำอันมีคุณค่ายิ่งตลอดเวลาที่ได้ศึกษาอยู่

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ตลอดจนผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และคณะกรรมการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ที่กรุณาให้ความร่วมมือให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นที่ระลึกแด่คุณแม่แม่สมใจ ชมจำปี ผู้เป็นมารดา ซึ่งรอคอยความสำเร็จทางการศึกษาของลูกทุกกลมหายใจ

สมานจิต พงษ์สนาม

สารบัญ

		หน้า
	บทคัดย่อภาษาไทย	ง
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
	กิตติกรรมประกาศ	ฉ
	สารบัญ	ช
	สารบัญตาราง	ฅ
บทที่		
1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
	ขอบเขตของการวิจัย.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
2	แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
	ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน.....	11
	ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน.....	12
	จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน.....	14
	หลักการนิเทศภายในโรงเรียน.....	17
	ภารกิจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน.....	19
	งานนิเทศภายในโรงเรียน.....	23
	การกำหนดนโยบาย และการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน.....	26
	กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน.....	27
	กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน.....	30
	การดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน.....	34
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน.....	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล	54
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
	การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	55
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
4	การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	241
	สรุปผลการวิจัย.....	241
	อภิปรายผลการวิจัย.....	245
	ข้อเสนอแนะ.....	255
	รายการอ้างอิง	257
	ภาคผนวก	261
	ประวัติผู้วิจัย	312

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนเป็นฉบับที่สมบูรณ์.....	57
2	สถานภาพของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ.....	59
3	สถานภาพของหัวหน้าหมวดวิชา.....	66
4	สถานภาพของครูผู้สอน.....	72
5	จำนวนและค่าร้อยละของการเตรียมการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	79
6	จำนวนและค่าร้อยละของการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	108
7	จำนวนและค่าร้อยละของการปฏิบัติตามแผนการนิเทศภายในโรงเรียน มัธยมศึกษา.....	144
8	จำนวนและค่าร้อยละของการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	198
9	จำนวนและค่าร้อยละของปัญหาการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน มัธยมศึกษา.....	229